

Jems anêᶇ kapyā Abô môᶇ

Jems ma Yisu anêᶇ yaᶇ molok. Yani hatō hadêᶇ avômalô Israēl takatu ba êvhaviᶇ Yisu ba êmô pik luvuluvu. Yani lahaviᶇ iniᶇ êvhaviᶇ imbitak lôklokwaᶇ ba hadôᶇ thêlô ek neyabiᶇ i esak malêla takatu ba enaᶇ. Ma hik thô nena êvhaviᶇ anôᶇ ma anêᶇ ku hêk haviᶇ. Ma hanaᶇ nena miᶇ onaᶇ abôma esak avômalô vi ami. Ma hadôᶇ i nena mek ma nôᶇ lôklokwaᶇ anôᶇ.

Hato kapyā êntêk hadêᶇ 50 mena 61 AD la. Ma 62 AD ma ik yani vônô.

Jems anêᶇ lamavi

¹ *Ya Jems, Wapômbêᶇ lo Anyô Bêᶇ Yisu Kilisi iniᶇ anyô ku. Yahato kapyā êntêk hi ek avômalô Israēl ôdôᶇ laumiᶇ ba lahavuju takatu ba êsôv mayaliv ba i êmô luvuluvu anêᶇ pik bêᶇ êntêk lôkthô. Wاكلêvôᶇ mavi!

Malaiᶇ havatho ôêvhaviᶇ loᶇ

² *Aiyaᶇ thêlô, malaiᶇ lomaloma hapôm môlô, êᶇ ma lemimimbi nena nôᶇ takêᶇ ma nôᶇ leᶇiᶇmavi iyom. ³ *Môlô oyala nena malaiᶇ takêᶇ hasôm môlônim ôêvhaviᶇ ba hadum ek numiᶇ lôklokwaᶇ. ⁴ Ma numiᶇ lôklokwaᶇ endeba ku êᶇ injik anôᶇ ba numbitak êtôm ᶇê talaᶇ ba nundum

* **1:1:** Mat 13:55; Ap 15:13; Gal 1:19; 1Pi 1:1 * **1:2:** Lom 5:3-5

* **1:3:** 1Pi 1:7

nômkama sapêᅇj thêthônᅇ iyom ek nômla yaᅇ miᅇ
 êᅇjêk ami. ⁵ *Môlô te hêv yak hathak auk, êᅇj ma
 eteᅇj Wapômbêᅇj ma tem nêᅇm. Yani hathak habi
 anêᅇj wapôm sam hadêᅇj avômalô lôkthô ma miᅇ
 hatatale i ami. ⁶ Yani atu ba hateᅇj ma nêᅇmimbiᅇj
 iyom ma miᅇj anêᅇj auk mayaliv ami. Anyô auk
 mayaliv ma hatôm ᅇᅇgwêk budum ba lovak hayuv
 hi ba halêᅇm. ⁷ Anyô anêᅇj aêᅇj miᅇj laimbi nena
 tem enja nômlate êlêᅇm anêᅇj Anyô Bêᅇj anêᅇj ami.
⁸ Yani ma anyô auk ju ba hadum nômkama sapêᅇj
 mayaliv.

Nê valu mi lôk ᅇj valu bêᅇj

⁹ Aiyaᅇj mena livônᅇj la atu ba athêᅇj mi hathak
 nômkama pik ma êᅇmô lôk lamavi. Wapômbêᅇj hayê
 thêlô hatôm ᅇj lôk athêᅇj bêᅇj. ¹⁰ *Ma ᅇj lôk athêᅇj
 bêᅇj hathak nômkama pik ma nêᅇmô lôk leᅇjiᅇmavi.
 Wapômbêᅇj hayê thêlô hatôm ᅇj athêᅇj mi ba tem
 nêᅇnêᅇm yak êtôm kamuᅇj anêᅇj vuak hêv yak. ¹¹ Wak
 hapup ba habi lôklokwaᅇj ba habôk kamuᅇj ba iniᅇj
 vuak lôk lêlêyaᅇj mavi hakapok. Ma aêᅇj iyom ᅇj
 lôk valu bêᅇj idum iniᅇj ku denaᅇj ba ema ma iniᅇj
 nômkama tem egeleloᅇj.

*Wapômbêᅇj miᅇj halôk anyô leᅇj ek nindum kam-
 bom ami*

¹² Nê takatu ba imiᅇj lôklokwaᅇj hathak malainᅇj
 ma Wapômbêᅇj lêk lamavi hathak i. Thêlô lo-
 vak ba tem neja lôkmala atu ba nêᅇmô êtôm wak
 nômbêᅇj intu sapêᅇj êtôm iniᅇj vuli. Wapômbêᅇj bôk
 habutiᅇj abô ek nêᅇm êᅇndêᅇj ᅇj takatu ba leᅇjiᅇhaviᅇj
 yani. ¹³ Kambomlate miᅇj hatôm êᅇndôk Wapômbêᅇj

* **1:5:** Snd 2:3-6 * **1:10:** Ais 40:6-7

la ek indum kambom ami. Ma yani miņ halôk anyôla la ek indum kambom ami. Ba intu nômlate halôk lem ek undum kambom ma miņ onañ nena, “Wapômbêņ halôk yaleņ ami.” ¹⁴ Mi. Alalôaniņ thethaņak ma hatôm etak alim halôk lôm ek nêbôv alim esak ba hakôk alalô leņiņ ek nandum kambom. ¹⁵ Ma thethaņak êņ halumbak bêņ ba anêņ anôņ ma kambom. Ma kambom êņ anêņ palumbak lôkthô ma ŋama.

¹⁶ Yenaņ aiyaņ lôkma anôņ, noyabiņ am ek anyôla miņ esau môlô ami. ¹⁷ Wapôm lôk nôm mavi anôņ sapêņ ma halôk ba halêm anêņ leņ. Kamik Bêņ atu ba hapesaņ deda leņ sapêņ hêv wapôm mavi takêņ. Wak lo bôlôvôņ iniņ deda hathak habitak yaņda yaņda, ma doņtom Wapômbêņ da hamô aêņ iyom hatôm wak nômbêņ intu sapêņ. ¹⁸*Yani anêņ lahaviņ ba intu alalô abitak anêņ nali hathak abô avanôņ. Hadum aêņ ek alalô nambitak êtôm anêņ nôm môņ anôņ ek nômkama vi atu ba hapesaņ haviņ.

Nodaņô ba nosopa

¹⁹ Yenaņ aiyaņ lôkma anôņ, môlô nodaņô katô. Anyôla hanañ nômla ma nômô tiņiņ ba nodaņô bônôņ ma miņ lemimmaniņ ba nonañ viyaņ kethêņ ami. ²⁰ *Avômalô iniņ leņiņmaniņ miņ hatôm eto avômalô ba nimbatak thêthôņ êtôm Wapômbêņ anêņ lahaviņ ami. ²¹ *Aêņ ba notak nôm lônğôlônğ lôk kambom nômbêņ êņ. Ma nômô

* **1:18:** Jon 1:13 * **1:20:** Sav 7:9 * **1:21:** Kol 3:8; 1Pi 2:1

yaô ba nobalonj Wapômbêḅ anêḅ abô atu ba havatho halôk môlô lonj. Abô êḅ ma hatôm nêḅ môlô bulubiḅ.

²² *Ma môlô nodanô abô êḅ ba nundum anêḅ ku imbiḅ. Olanô oyanj, êḅ ma hatôm osau amda. ²³ Anyôla te halanô Wapômbêḅ anêḅ abô ba miḅ hasopa ami ma hatôm ôpatu ba hayê thohavloma halôk liyali. ²⁴ Ma hatak liyali ba hi ma kethenj oyanj ma lapaliḅ nena yanida ma aisê. ²⁵ *Ma donḅtom ôpatu ba hatitiḅ balabuḅ mabuḅ êḅ ma miḅ lapaliḅ ami ma indum êtôm atu ba hananj, êḅ ma Wapômbêḅ tem nêḅ mek ek anêḅ ku sapêḅ. Balabuḅ mabuḅ êḅ hêv alalô vê hêk kambom anêḅ lôklokwanj.

²⁶ *Anyôla hananj nena hasopa Wapômbêḅ ma donḅtom miḅ hayabiḅ abôlêk ami, êḅ ma hasau yanida ba nômkama sapêḅ atu ba hadum ek esopa Wapômbêḅ ma nôḅm oyanj. ²⁷ Lemhaviḅ osopa Kamik Wapômbêḅ ek êḅjê môlô êtôm nôḅm mabuḅ thêthê mavi, êḅ ma nundum aêntêk. Noyabiḅ avômena bilak lôk avi tôp esak iniḅ malaiḅ. Ma noyabiḅ amda ek pik malim miḅ esak môlô ami.

2

Noyabiḅ avômalô sapêḅ esak auk donḅtom

¹ *Yenanj aiyanj thêlô, alalô aêvhaviḅ alalôaniḅ Anyô Bêḅ Yisu Kilisi, yani ma deda lôkmanḅḅ anôḅ. Ba intu noyabiḅ avômalô sapêḅ esak auk donḅtom ma miḅ nôḅnêḅ ḅjê lôk athêḅ bêḅ liḅ ma

* **1:22:** Mat 7:26; Lom 2:13 * **1:25:** Lom 8:2; Jem 2:12 * **1:26:** Sng 141:3 * **2:1:** Ap 10:34; Jem 2:9

nosale nê lôk athên mi thô ami. ² Odañô. Anyôla halêm hêv yeñ haviñ mômô ba hik kwêv mabuñ anôñ lôk mote gol. Ma anyô siv lôk nômkama mabô habitak hayô haviñ. ³ Êñ ma mômô ôêv athên bêñ hadên anyô lôk kwêv mabuñ ba onañ, “Ôlêm ômô loñ mavi êntêk.” Ma onañ hadên anyô siv nena, “Umiñ loñ intu” mena “Ôndôk ômô biñ.” ⁴ Mômô udum aên ma hatôm ovak avômalô vose hi ôdôn ju ba udum abô lokbañ hathak i.

⁵ *Yenañ aiañ lôkma anôñ, nodañô katô. Avômalô takatu ba avômalô pik êyê nena nê siv ma Wapômbên bôk hatak i yôv ek nimbitak nê lôkmañgiñ hathak iniñ êvhaviñ ba tem nêm athên bêñ êndên i ek nêmô anên loñ lôklinyak êtôm bôk habutiñ abô ek nêm êndên nê takatu ba leñihaviñ yani. Aên e? ⁶ Ma doñtom ôpôlik ek nê siv. Ma opalê hathak hêv malaiñ hadên mômô ba havôv mômô hi loñ idum abô? Nê siv e? Mi, nê valu bêñ iyom. ⁷ Ma thêlô êñ iyom intu enañ abôma hathak unim alañ Kilisi ba ibuliñ anên athên mavi.

⁸ *Ma alalôaniñ kiñ Wapômbên anên abô balabuñ te hanañ hêk anên kapy nena, “Lemimbiñ avômalô êtôm atu ba lemhaviñ oda”. Udum aên ma mavi. ⁹ *Ma doñtom ôêv nê lôk athên bêñ liñ ma ôpôlik hathak nê athên mi, êñ ma udum kambom ba balabuñ hik thô nena mômô ma nê ômô abô balabuñ lu. ¹⁰ *Ma ôpatu ba hayabiñ balabuñ sapên ma doñtom hêv yak hathak bute, êñ ma

* **2:5:** 1Ko 1:26-28 * **2:8:** Mat 19:19; Gal 5:14 * **2:9:** Lo 1:17

* **2:10:** Wkp 19:37; Nam 20:7-12,24; Mat 5:19

habuliŋ abô balabuŋ lôkthô. ¹¹ *Ôpatu ba hanan nena, “Miŋ undum sek imbiŋ anyô yaŋ yanavi ami” lôk hanan haviŋ nena “Miŋ nuŋgwik anyô vônô ami.” Ba intu miŋ hudum sek haviŋ anyô yaŋ yanavi ami ma doŋtom huik anyô vônô, êŋ ma hômô abô balabuŋ lu.

¹² *Aêŋ ba malêla takatu ba udum lo onan ma lemimimbi nena Wapômbêŋ tem indum abô esak balabuŋ takatu ba hêv alalô vê hêk kambom anêŋ lôklokwan. ¹³ *Ma miŋ hôêv kapôlôm ek avômalô vi ami, êŋ ma waklavôŋ nindum abô ma Wapômbêŋ tem miŋ nê m kapô ek o ami. Ma doŋtom hôêv kapôlôm ek avômalô vi, êŋ ma tem Wapômbêŋ nê m kapô ba nê m môlô vê ênjêk loŋ nindum abô.

Êvhaviŋ anêŋ ku mi, êŋ ma ŋama

¹⁴ Yenan aiaŋ thêlô, anyô te hanan nena yani ma anyô hêvhaviŋ ma doŋtom miŋ hadum mavi ami, êŋ ma mavi e? Mi. Êvhaviŋ anêŋ aêŋ tem nê m yani bulubiŋ e? Mi. ¹⁵ *Aiaŋ te mena livôŋ late nô m lôk sô p mi ba hêv i sêkêya. ¹⁶ Ma môlô te hanan hadêŋ yani nena, “Nu lôk lemmavi, upuk sô p lôk noŋwan nô m.” Ma doŋtom miŋ hôêv yani sa ami, êŋ ma mavi aisê? ¹⁷ Ma aêŋ iyom ma êvhaviŋ atu ba hêk wavo ma ku mi, êŋ ma ŋama.

¹⁸ *Ma doŋtom anyô late hanan nena, “Avômalô vi idum ku ma vi êvhaviŋ iyom, ma luvi ma hatôm.” Ma doŋtom yahanan nena, “Ya miŋ hatôm yaŋgê

* **2:11:** Kis 20:13-14; Lom 13:9 * **2:12:** Gal 6:2; Jem 1:25; 1Pi 2:16 * **2:13:** Mat 5:7; 18:32-35 * **2:15:** 1Jon 3:17 * **2:18:** Gal 5:6

êvhaviᅇ atu ba ku mi ami. Ba intu tem yangik yenaᅇ yahêvhaviᅇ thô esak yenaᅇ ku.”

19 Mólô ôêvhaviᅇ nena Wapômbêᅇ doᅇtom iyom hamô ba intu osoᅇ nena unim ôêvhaviᅇ ma anêᅇ ku mi ma hatôm e? Auk êᅇ ma auk mavi, ma doᅇtom miᅇ osoᅇ nena auk êᅇ intu mavi ek o ami. Mi, ᅇᅇok eyala auk êᅇ haviᅇ, ma doᅇtom thêlô ma Wapômbêᅇ anêᅇ ᅇê kambom ba intu êkô ba elowaliᅇ.

20 Mólô ᅇê auk thôᅇôthôᅇ, lemimhaviᅇ noyala nena êvhaviᅇ atu ba hêk wavo ma anêᅇ ku mi, êᅇ ma nôᅇm oyaᅇ e? 21 *Lemimimbi alalôaniᅇ bumalô Ablaham. Yani bôk hêv nakaduᅇ Aisak hatôm da hayô hêk loᅇ êbôk da. Yani hadum ku êᅇ ba intu Wapômbêᅇ hanaᅇ nena yani ma anyô thêthôᅇ, aêᅇ e? 22 *Intu êᅇ, Ablaham anêᅇ hêvhaviᅇ lôk anêᅇ ku idum ku haviᅇ i. Ma anêᅇ ku hadum ba anêᅇ hêvhaviᅇ hik anôᅇ. 23 *Êᅇ ma habitak hatôm Wapômbêᅇ anêᅇ kapya hanaᅇ, “Ablaham hêvhaviᅇ Wapômbêᅇ ba intu hayê yani nena anyô thêthôᅇ.” Ma halam yani nena anêᅇ anyô mólô. 24 Aêᅇ ba oyala nena ôpatu ba hêvhaviᅇ lôk hadum anêᅇ ku haviᅇ ma Wapômbêᅇ halam yani nena anyô thêthôᅇ. Ma miᅇ hanaᅇ abô êᅇ hathak ôpatu ba hêvhaviᅇ iyom ma anêᅇ ku mi ami.

25 *Ma lemimimbi avi sek waliliᅇ Lahap imbiᅇ. Yani ma aêᅇ iyom. Hawa Islael iniᅇ ᅇê êyê loᅇ vani ba hêv i sa ek elom buyaᅇ ba i. Yani hadum ku êᅇ ba intu Wapômbêᅇ halam yani nena avi thêthôᅇ.

* 2:21: Stt 22:9-12 * 2:22: Hib 11:17-18 * 2:23: Stt 15:6; 2Sto 20:7; Ais 41:8 * 2:25: Jos 2:1-21; Hib 11:31

²⁶ Kupik atu ba auk lôkmala miñ hamô ami, êñ ma ñama. Ma êvhaviñ atu ba anêñ ku mi ma ñama aêñ iyom.

3

Oyabiñ vembôlêk mavi

¹ Aiyañ thêlô, alalô nayala nena Wapômbêñ tem indum abô lôklokwañ ek yêlô atu ba adôñ avômalô hathak êvhaviñ. Ba intu miñ môlô bêñ anôñ nundum ek numbitak ñê êdôñ avômalô ami.

² Alalô lôkthô athak avak i silili ba adum kambom lomaloma. Anyôla miñ havak i silili hathak anêñ abô ami, êñ ma yani mabuñ anôñ ba hatôm eyabiñ linjupik sapêñ. ³ Odañô. Avômalô ethak etak nôm yaônate hapalañaniñ hêk bokhos abôlêk ek êvôv hamô yak ma bok bêñ êñ hasopa iniñ leññhaviñ. ⁴ Ma nômla yañ ma yeñ ñgwêk. Yeñ ñgwêk ma nômbêñ ma lovak bêñ hayuv ma hathak hasisun yeñ êñ ba hi. Ma donjom nôm yaôna anôñ te hêk dômlokwañ ek havusiñ hi loñ atu ba alañ lahaviñ ni. ⁵ Ma aêñ iyom veñbôlêk ma nôm yaôna ek leñviñkupik. Ma donjom hatôm indum ku bêñ lomaloma.

Lemimimbi nena atum yaôna hatôm esañ ba êmbôk kamuñ bêñ anôñ. ⁶ *Ma veñbôlêk ma hatôm atum. Veñbôlêk êñ ma hayô siñ hathak kambom lomaloma ba halumbak bêñ ba hadum leñviñkupik sapêñ habitak lelaik. Atum êñ halêm anêñ loñ atum da hamô ba intu hatôm esañ alalôaniñ lôkmala sapêñ, lêk êntêk êñ endeba êyô anêñ dañ.

* **3:6:** Mat 12:36-37; 15:11,18-19

⁷ Avômalô ethak ewa menak lo umya ma alim
 ɲgwêk lôk alim lomaloma ba eyabiŋ ba êmô tiŋiŋ.
⁸ *Ma doŋtom anyô late miŋ hatôm eyabiŋ abôlêk
 ek ênjêk tiŋiŋ ami. Mi, kambom hapipiyap hêk
 abôlêk ba hatôm siniŋ habôk avômalô vônô.

⁹ Alalô êv yeŋ hathak veŋiŋbôlêk hadêŋ alalôaniŋ
 Kamik Anyô Bêŋ. Ma veŋiŋbôlêk doŋtom êŋ iyom
 intu hanaŋ ek Wapômbêŋ imbuliŋ avômalô takatu
 ba yani hapesaŋ i hatôm yanida. ¹⁰ Veŋiŋbôlêk
 doŋtom êŋ iyom intu habô Wapômbêŋ lôk hanaŋ
 abôma haviŋ. Aiyaŋ thêlô, êŋ ma kambom anôŋ.
¹¹ Ɗaŋ lôk ɲgwêk hatôm nede valu abyanaŋ te e? Mi
 anôŋ. ¹² Aiyaŋ thêlô, ɲgwêk miŋ hatôm nêŋ ɲaŋ
 mavi êndêŋ alalô ami. Ma ɲgôbêŋ miŋ hatôm injik
 êtôm sabo ami. Ma yak te miŋ hatôm injik êtôm
 ɲgôbêŋ ami. Mi anôŋ.

Auk mavi halêm anêŋ Wapômbêŋ

¹³ Môlô opalê atu ba lôkauk bêŋ ba hayala
 Wapômbêŋ anêŋ lahaŋiŋ? Injik anêŋ auk mavi
 êŋ thô esak anêŋ kobom thêthôŋ lôk ku takatu ba
 hadum ba hamô maliŋyaô. ¹⁴ Ma doŋtom lemdaŋ
 hathak athêŋ bêŋ hêk kapôlôm ba hudum ek os-
 ale anyô vi thô ba ômôŋ, êŋ ma miŋ ômbô o ba
 onaŋ nena hosopa abô avanôŋ ami. Êŋ ma honaŋ
 abôyaŋ ba hubuliŋ abô avanôŋ. ¹⁵ Auk êŋ ma auk
 pik lôk kapôlôn bô ba halêm anêŋ Sadaŋ. Ma miŋ
 halêm anêŋ leŋ ami. ¹⁶ Loŋ atu ba kobom ethale
 anyô vi thô lôk leŋdaŋ hathak athêŋ bêŋ hêk, êŋ ma
 tem ôpôm nena nômkama sapêŋ hamô mayaliv ma
 kambom lomaloma hêk haviŋ.

* **3:8:** Lom 3:13

17 Ma donjom auk atu ba halêm anêᶇ leᶇ ma mabuᶇ anôᶇ. Auk êᶇ hadum ek avômalô nêᶇmô yôhok imbiᶇ i lôk netauviᶇ i ma nêwê abô viᶇiᶇ, ma nêᶇnêᶇm kapôlôᶇiᶇ lôk nindum ku mavi lomaloma, ma nindum kobom donjom êᶇdêᶇ avômalô lôkthô ma nesopa thêlôda iniᶇ abô sapêᶇ.

18 *Avômalô yôhok takatu ba ethak idum ek avômalô nêᶇmô yôhok imbiᶇ i ma hatôm evatho iniᶇ yaᶇvêk ba hik anôᶇ, êᶇ ma kobom thêthôᶇ mavi lomaloma.

4

Anyô lahaviᶇ nôᶇmkama pik ma hatôm hik vovak hadêᶇ Wapômbêᶇ

1 *Malê te hadum ba môlô lemimᶇaᶇa ba uik vovak haviᶇ am? Nôm takêᶇ halêm anêᶇ unim thethaᶇak takatu ba ibisok ek nundum kambom lomaloma e? Intu êᶇ. 2 Môlô lemimhaviᶇ nôᶇmlate atu ba mi hêk môlô. Ba intu môlô malemimkilik hathak nôm êᶇ ba uik anyô vônô ma donjom miᶇ owa ami. Êᶇ ma hadum môlô lemimᶇaᶇa ba uik vovak hathak. Môlô miᶇ onaᶇ hik Wapômbêᶇ liᶇ ami ba intu miᶇ owa ami. 3 Ma onaᶇ hik yani liᶇ hathak nôᶇmlate ma miᶇ othak owa ami eka? Unim auk ma lokbaᶇ ba lemimhaviᶇ noja ek injik unim thethaᶇak vônô iyom. Ba intu yani havasiᶇ nôm êᶇ ek môlô.

4 *Môlô ma hatôm avômalô takatu ba idum sek waliliᶇ ba êpôlik ek Wapômbêᶇ ma evalonᶇ nôᶇmkama pik majaᶇ. Odaᶇô! Opa lêla takatu ba leᶇiᶇhaviᶇ nôᶇmkama pik ma pik anêᶇ ᶇê môlô ba

* **3:18:** Mat 5:9; Hib 12:11 * **4:1:** Lom 7:23 * **4:4:** Lom 8:7; 1Jon 2:15

hatôm ik vovak hadêḡ Wapômbêḡ. ⁵ Wapômbêḡ anêḡ abô te bôk hanaḡ nena, “Wapômbêḡ madaluk ladaḡ hathak auk lôkmala atu ba hêv hadêḡ alalô.” Hoson nena abô êḡ ma nôḡ oyaḡ e? Mi anôḡ! ^{6*} Ma Wapômbêḡ lahaviḡ nêḡ alalô sa ba intu habi anêḡ wapôm sam bêḡ anôḡ hadêḡ alalô. Hatôm anêḡ kapya hanaḡ nena, “Wapômbêḡ havasiḡ ek ḡê êbôi ma hêv wapôm ek ḡê etauviḡ i.” *Gutpela Sindaun 3:34*

^{7*} Aêḡ ba nodovak Wapômbêḡ. Ma nobasiḡ am ek Sadaḡ, êḡ ma tem yani etak môlô ba êsôv. ^{8*} Ma unu bidonḡ ek Wapômbêḡ ma tem yani êlêḡ bidonḡ ek môlô. Ma môlô ḡê takatu ba udum kambom, nusik bahemim ek nundum mavi. Ma môlô ḡê auk ju, notak auk yaḡ ek unim kapôlômim imbitak mabuḡ mavi. ⁹ Ma lemimimbi môlônim kambom ba nodan lôk lemimmalaiḡ. Ma miḡ nomalik lôk lemmavi ami. Mi, kapôlômim malaiḡ ba nodan asêḡ malêḡ. ^{10*} Notauviḡ am êḡḡek Anyô Bêḡ ma, ma tem êsô môlô liḡ.

Miḡ nonaḡ abôḡma esak anyô vi ami

¹¹ Aiyaḡ thêlô, miḡ nonaḡ abôḡma esak môlôviyaḡ ami. Môlô takatu ba onaḡ abôḡma hathak môlôviyaḡ mena otatale môlôviyaḡ, êḡ ma hatôm onaḡ abôḡma lo otatale abô balabuḡ. Ma otatale abô balabuḡ, êḡ ma miḡ osopa abô balabuḡ êḡ ami. Mi, ubitak hatôm abô balabuḡ anêḡ alaḡ. ^{12*} Ma donḡtom abô balabuḡ anêḡ alaḡ ma donḡtom iyom. Yani êḡ iyom hatôm indum abô ek anêḡ

* **4:6:** 1Pi 5:5 * **4:7:** Ep 6:12 * **4:8:** Ais 1:16; Sek 1:3; Mal 3:7 * **4:10:** Jop 5:11; 1Pi 5:6 * **4:12:** Lom 2:1; 14:4

mavi nêmo ma anêḡ kambom nêmbini. O opalê ba honaḡ avômalô iniḡ kambom bêḡ?

Min nobam amda ami

¹³ *Odaḡô katô! Môlô takatu ba onaḡ, “Yaô mena yamuḡ la ma tem yêlô ana malak bêḡ te ek nandum ku valu êtôm sondabêḡ te êmô loḡ êḡ ek napôm valuseleḡ bêḡ.” ¹⁴ *Aisê ka onaḡ aêḡ? Oyala nôm atu ba tem imbitak e? Mi, ôthôḡ nôm atu ba tem imbitak êndêḡ yamuḡ! Ma môlônim lôkmala ma hatôm atum yova atu ba hamô dokte iyom ma tem mi. ¹⁵ Aêḡ ba mavi ek môlô nonaḡ aêntêk, “Anyô Bêḡ anêḡ lahaviḡ, êḡ ma tem yêlô namô lôkmala ba nandum nôm takatu ba leḡiḡhabi ek nandum.” ¹⁶ Ma doḡtom môlô othak ôbôam ba obam am. Êḡ ma kambom. ¹⁷ *Aêḡ ba opalê atu ba hayala kobom mavi ma doḡtom miḡ hadum ami, êḡ ma hadum kambom.

5

Nê lôk nômkama bêḡ nôkô ek am

¹ Môlô avômalô lôk nômkama bêḡ, odaḡô katô! Malaiḡ lomaloma tem êpôm môlô ba intu nodaiḡ asêḡ malêḡ. ² *Môlônim nômkama sapêḡ lêk hapalê ma didu lêk edabêḡ unim kwêv lo sôp ba hatitip ³ ma da lêk hathaḡ unim gol lo seleva. Ma da êḡ tem imbitak êtôm atum ek esaḡ môlô lemvimkupik lôk injik môlônim kambom thô. Waklavôḡ pik lo leḡ anêḡ daḡ lêk habobo, ma doḡtom ôvôlô nômkama denaḡ. ⁴ *Lemimimbi esak

* **4:13:** Luk 12:18-20 * **4:14:** Sng 39:5,11; Snd 27:1 * **4:17:**

Luk 12:47 * **5:2:** Mat 6:19 * **5:4:** Lo 24:14-15

unim nê ku takatu ba idum ku êmô unim ku kapô. Miñ ôêv i vuli hatôm iniñ ku ami ba iniñ asêñ hi hapôm Anyô Bêñ Lôklokwanj Lôkthô Anêñ Ôdônj ba lêk halanô yôv. ⁵ *Môlô ômô pik ma osopa unim lemimhaviñ lôk thethañak ba oañ nôm bêñ hatôm etak bok halôk balam lukmuk ba êthônj iniñ waklavônj nijik i vônô lêk habobo. ⁶ Môlô othak udum abô ek nijik nê thêthônj vônô ma miñ êwê kambom êñ viyañ ami.

Ôpôm malaiñ ma nômô malinyaô

⁷ *Aêñ ba aiañ thêlô, nômô malinyaô ma noy-abiñ Anyô Bêñ anêñ endelêm. Lemimimbi nê takatu ba evatho nômkama halôk ku kapô. Thêlô êmô malinyaô ba eyabiñ ôthôm lo wak êk nindum iniñ ku vêmam. Êñ ma tem nôm indumbak ba injik anônj mavi. ⁸ *Ma nômô malinyaô aêñ iyom ma nobatho kapôlômim loñ. Anyô Bêñ anêñ waklavônj endelêm lêk habobo.

⁹ Aiañ thêlô, miñ kapôlônj diñdiñ esak am ami ek Anyô Bêñ miñ indum abô esak môlô ami. Odañô, balabuñ anêñ alañ lêk hamiñ unyak abôlêk yôv ek nundum abô!

¹⁰ Aiañ thêlô, lemimimbi plopet taksêbôk ba enañ abô hathak Anyô Bêñ anêñ athêñ. Ewa vovañ ma donjom êmô malinyaô. ¹¹ *Ma avômalô takatu ba ewa malaiñ ba imiñ lôklokwanj ma ayala nena thêlô ewa Wapômbêñ anêñ mek mavi. Ma bôk olañô Jop anêñ kukuthiñ e? Hawa malaiñ bêñ ma donjom hamiñ lôklokwanj. Anyô Bêñ ma anyô

* **5:5:** Luk 16:25 * **5:7:** Lo 11:14; Jer 5:24 * **5:8:** Lom 13:11-12; 1Pi 4:7 * **5:11:** Kis 34:6; Jop 1:21-22; 2:10; Sng 103:8

lahiki lôk kapô malaiŋ hathak anêŋ avômalô ba intu havenŋ yam ma hadum mavi hadêŋ yani.

Minj alalô nanaŋ avanôŋ biŋ dake ami

¹² *Aiyaŋ thêlô, nômbêŋ ma aêntêk. Minj nonaŋ nena avanôŋ biŋ dake esak leŋ lo pik mena nômla ek embatho unim abô loŋ ami. Mi, hudum aêŋ, êŋ ma yakô osau ba tem Anyô Bêŋ nêŋ vovaŋ êndêŋ o. Ba intu honaŋ nena tem undum nômlate, êŋ ma undum êtôm atu ba honaŋ. Ma hôdô ek undum, êŋ ma onaŋ nena mi ek minj undum ami.

Nê êvhaviŋ iniŋ mek ma lôklokwaŋ

¹³ Malaiŋ la hapôm môlô te, êŋ ma eteŋ mek. Ma môlô te lamavi, êŋ ma nêŋ yeŋ ek êmbô Wapômbêŋ. ¹⁴ *Ma môlô te hapôm lijiŋ, êŋ ma endam avômalô êvhaviŋ iniŋ avaka ek neteŋ mek êyô yani vov lôk nisik esak nôŋ lêŋlêŋ esak Anyô Bêŋ anêŋ athêŋ. ¹⁵ *Ma iniŋ mek atu ba eteŋ lôk êvhaviŋ ma tem indum ôpêŋ mavi ma Anyô Bêŋ tem êsô yani liŋ. Ma bôk hadum kambom la, êŋ ma tem Anyô Bêŋ nêŋ anêŋ kambom êŋ vê. ¹⁶ Ba intu môlô tomtom nonaŋ unim kambom bêŋ imbiŋ am ma noteŋ mek esak am ek numbitak mavi. Anyô thêthôŋ anêŋ mek ma lôklokwaŋ ba tem injik anôŋ.

¹⁷ *Lemimbi plopet Elia. Yani ma anyô hatôm alalô. Lavidonŋ ba hateŋ mek ek minj ôthôm injik ami, êŋ ma ôthôm minj hik ami hatôm sondabêŋ lô ma wata te. ¹⁸ *Vêŋ ma hateŋ mek hathak loŋbô ma ôthôm hik ba nômkama pik hik anôŋ mavi.

* **5:12:** Mat 5:34-37 * **5:14:** Mak 6:13 * **5:15:** Mat 17:18-20

* **5:17:** 1Kinj 17:1; 18:1 * **5:18:** 1Kinj 18:42-45

Ôpatu ba hêv yak ma noja yani esak lonbô

¹⁹ *Yenaŋ aiyaŋ thêlô, môlô te hêv yak hathak abô avanôŋ ba môlô te hawa ôpêŋ hatup, ²⁰ *êŋ ma lemimimbi nena, “Ôpatu ba hêv anyô hadum kambom te anêŋ auk sa ek hatak anêŋ kambom, êŋ ma hêv ôpêŋ vê hêk ŋama ma haluviŋ anêŋ kambom bêŋ anôŋ.”

* **5:19:** Gal 6:1 * **5:20:** Snd 10:12; 1Pi 4:8

Wapômbêŋ Anêŋ Abô Mathen
The New Testament in the Malei-Hote Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Maei-Hote long Niugini
copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc. and The Malê people

Language: Hotê-Malê (Malei-Hote)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: The Malê people

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Apr 2023 from source files dated 9 Oct 2020

c8e90bc3-6cab-57b1-9a48-04f5f30fe59a